

"Kəssə hər kİM töküLən qan İzini..."

Azərbaycan dünyada sülhü, humanizmi və qarşılıqlı hörməti təşviq edən ölkə kimi tanınır

Dünyada əbədi savaş yoxdur. Tarixin ən qanlı savaşları belə sonda danışqlar masasında tamamlanır. Çünkü heç bir millət, heç bir dövlət sonsuz müharibə yükünü daşımağa qadir deyil. Silahların səsi nə qədər gur olsa da, bir gün susmağa məhkumdur. Döyüş meydandasında qələbə çalan güc də, məglub olan tərəf də sonda sözün hökmünə boyun əyməli olur.

Müharibə ölüm, qan, bədbəxtlik getirir. Müdriklər əbəs yerə deməyiblər ki, ən pis sülh ən yaxşı müharibədən daha yaxşıdır. Sülh - insanlığın ən böyük dəyəri, ali məqsədir. Sülhə nail olmaq üçün bəzən sərt ritorikani yumşaltmaq, kəskin xətləri aradan qaldırmaq, hətta bəzi hallarda öz iddialarının bir qismini geri çekmək lazımlıdır. İsbata ehtiyacı olmayan həqiqətdir ki, sülh yalnız razılaşma ilə mümkündür, razılaşma isə güzeştsiz baş tutmur.

Bax, əsl gerçək siyasetin qüdrəti də buradadır - həm döyüş meydandasında qətiyyət göstərmək, həm də masada müdriklik nümayiş etdirmək. Hər bir xalq və hər bir lider anlayır ki, güzəşt zəiflik deyil, əksinə, gələcəyi düşünən, sabahi fikirləşən gütün göstəricisidir. Tarixin minillik təc-rübəsi sübut edir ki, barış əldə etməyin yolu təkcə silahın kəsərindən yox, həm də sözün çəkisindən keçir. Müharibələr bitir, dövlətlər və xalqlar isə sülh şəraitində inkişaf edir. Ona görə də sülhə aparan hər addım, atılan hər güzəşt insanlıq namınaq böyük qəlebə sayılır.

Yaşadığımız region uzunmüddət idi ki, geosiyasi qarşılurmaların, qanlı toqquşmaların baş verdiyi mürekkeb regionlardan biri olaraq qalmaqdı idi. XX əsrin sonu 20 faizə qədər torpaqlarımızın işğalı, bir milyona yaxın soydaşımızın ata-baba yurdundan didərgin düşməsi, minlərlə vətənpərvər gəncimizin şəhidliyi ilə xalqımızın yaddasına əbədi həkk olub. Buna baxmayaraq, Prezident İlham Əliyev həkimiyətə gəldiyi ilk gündən münaqişəni həll etmək üçün sülh yolunu tutdu. Dövlətimizin başçısı, həmcininin çox qısa və aydın şəkildə bəyan etdi: "Sülh yolu ilə mə-

sələ həll olunmasa, müharibə yolu ilə buna həll edəcəyik".

İnkarolunmaz faktdır ki, bölgədə sünə şəkildə yaradılmış, zaman-zaman qəsdən alovlandırılan və texminən 200 il davam edən Qarabağ münaqişəsinin ideya və istiqamətverici qüvvəlləri bölgədən kənardə yerləşən qlobal güclər idi. Nəhayət, 2020-ci ildə Prezident İlham Əliyevin qəti qərarından sonra bölgədə uzun müddət davam edən müharibə ocağı birdəfəlik səndürdü. Bu həm də yalnız Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad edilməsindən daha çox dünyanın geosiyası mənzərəsində rəngləri dəyişə bilən böyük əhəmiyyətli hadisə oldu. Ölkəmizin qazandığı hərbi zəfər Cənubi Qafqazın siyasi palitrasını dəyişərək sülhə və sabitliyə doğru sürətli dəyişikliklərin əsasını qoymuş.

Sözşüz ki, 30 il ərzində bütün bölgəni gərginlikdə saxlayan Ermenistan-Azərbaycan münaqişəsinin ədalətli şəkildə və tarixi zəfərlə başa çatmasında, həmcininin sonrakı sülhə və sabitliyə möhkəm zəmin yaradan sülhün memarı rolunda çıxış edən Prezident İlham Əliyevin rolu inkarolunmazdır. 2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsi və 2023-cü ildə həyata keçirilmiş 23 saatlıq antiterror əməliyyatı nəticəsində Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməsi bütövlükdə Cənubi Qafqazda davamlı sülh və tərəqqiyə yol açdı. Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə regionum taleyini dəyişə bilən hadisələr baş verdi. İllərdir Azərbaycana və Türkiyəyə qarşı ərazi iddisindən olan Ermenistan iddialarından əl çəkib böyük güclərin əlaltısı rolunda çıxış etmələrinin

onların özləri üçün böyük faciələrə səbəb olduğunu anladı.

Dövlətimizin başçısı hər zaman sülhün, sabitliyin və əməkdaşlığın tərəfdarı kimi çıxış edir. Onun siyasi fəaliyyətində əsas xətt qonşu və dost ölkələrlə məhrəban münasibətlərin qorunması, bölgədə gərginliklərin müharibə yox, danışqlar və qarşılıqlı anlaşma yolu ilə həll edilməsidir. Bu yanaşma göstərir ki, dövlətimizin başçısı yalnız milli maraqları deyil, həm də regional təhlükəsizliyi, xalqlar arasında etimad mühitini ön plana çırır. Prezident İlham Əliyev beynəlxalq platformalarda da dəfələrlə sübut edib ki, qarşılurma heç vaxt qalıcı ola bilməz. Münaqişələr dialog, qarşılıqlı hörmət və güzəşt mədəniyyəti vasitəsilə aradan qaldırıla bilər. Bu baxımdan İlham Əliyev həm vasitəçi, həm də etibarlı tərəfdəş kimi öz mövqeyini təsdiq edib. Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsleri region ölkələri arasında birmənalı olaraq inam və hörmətlə qəbul olunub.

Fikrimizi faktlarla təsdiq etmek üçün bir qədər geriye qayıdaq: 2015-ci il noyabrın 24-də Rusiyaya məxsus "Su-24" bombardımançı teyyarəsi Suriya-Türkiyə sərhədində Türkiyə Hərbi Hava Qüvvələrinin "F-16" qırıcı teyyarəsi tərəfindən vurulması ilə iki ölkə arasında münasibətlər gərginləşərək pik həddə çatmışdır. İlk baxışda adı görünən incidentin arxasında böyük geosiyasi problemlər yarandı. NATO üzvü olan Türkiyənin Rusiya təyyarəsini vurması iki hərbi güc arasındaki münasibətləri kəskin şəkildə gərginləşirdi. Rusiya hökuməti bir həftə ərzində sanksiya paketi hazırladı və türk mallarının idxləndə çətinliklər yaratmağa başladı. Həmcinin Ankara ilə viza rejimi tövbicə edildi, türk vətəndaşlarının Rusiya ərazisində işləməsi qadağan olundu və Türkiyədən kənd təsərrüfatı məhsulları, xüsusən meyve-tərəvəz idxalı dayandırıldı.

Bakının Türkiyə ilə İsrail arasındaki əlaqələrin normallaşmasına verdiyi töhfələr də xüsusi diqqətəlayiqdir. 2010-cu il mayın 31-də gecə saat 04:30 radələrində Qəzza zolağında hərbi münaqişədən əziyyət çəkən insanlara humanitar yardım aparan "Mavi Marmara" gəmisi İsrail hərbi

Belə bir gərgin məqamda Azərbaycan Prezidenti iki nəhəng ölkənin siyasi iqtidarlarının barişması üçün ciddi səy göstərdi. Bunu o zaman Türkiyənin Baş naziri Binəli Yıldırım parlamentdən çıxışında belə ifadə etmişdir: "Bu günlər ərzində Rusiya ilə münasibətləri normallaşdırma istiqamətində önəmlı hadisələr baş verdi. Həm iqtisadi, həm də mədəni əlaqələrimizin bərpası üçün çox çalışdıq. Qarşılıqlı yazışmalar Türkiyə ilə Rusiya arasında buzların əridiyini göstərir. Rusiya ilə normallaşma prosesinin başladığını deyə bilərəm. İşlərin bu mərhələyə gəlməsi üçün qardaşlarımız - Qazaxıstan və Azərbaycan liderləri çox çalışdı. Bu məsələdə onlara təşəkkür edirik. Artıq dostlarımızı artırıb, düşmənlorumizi azaldacaqıq".

Bu günlər "Əl-Ərəbiyyə" telekanalına müsahibəsində dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, Türkiyə ilə İsrail arasında normallaşmanın birinci mərhələsində Azərbaycanın rol hər iki ölkə tərəfindən qiymətləndirilir: "Bilirsiniz ki, İsrail Prezidenti İshaq Həroşq Türkiyəyə səfər etdi. Biz şad olduq ki, iki ölkə arasında ümumi dil tapılır. Hazırda isə Türkiyə ilə İsrail arasında münasibətlər hər zaman olduğundan daha gərgindir. Ona görə də əgər bizdən kömək etmək xahiş olunsa, biz bunu edərik. Əgər edilməsə, ola bilsin ki, biz, sadə-

cə olaraq, ümumi dil tapmağa yardım etmək üçün çox da ictimailəşdirilməyen diplomatik səylər göstərməye çalışarıq. Çünkü ən mühüm olanı təhlükəsizlikdir. Biz təhlükəsizliyin dəyərini çox yaxşı bilirik. 30 ildən çox müddətə müharibə şəraitində, müharibənin müxtəlif formalarında yaşamışq. Bu, sizi tamamilə bununla məşğul olmağa vadar edir".

Regionda sülhün və sabitliyin möhkəlmənməsi üçün ardıcıl və qətiyyətli addımlar atan dövlətimiz yalnız Azərbaycan üçün deyil, bütün region üçün sabitlik, əməkdaşlıq və qarşılıqlı etimad mühitinin formallaşması üçün ciddi səy gösterir. İlham Əliyevin beynəlxalq münasibətlərdə oynadığı rol sübut edir ki, sülh yalnız siblişlərin susması deyil, həm də xalqlar arasında etimadın, əməkdaşlığın və orta dəyərlərin paylaşılmasıdır. Məhz bu səbəbdəndir ki, Azərbaycan qlobal səviyyədə sülhü, humanizmi və qarşılıqlı hörməti təşviq edən ölkə kimi tanınır.

*Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*

azerbaijan-news.az